

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ДИПЛОМАТІЇ І ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ
Змістовий модуль: ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА

для студентів

спеціальності

291 Міжнародні відносин, суспільні
комунікації та регіональні студії

Освітнього рівня

першого (бакалаврського)

освітні програми

291.00.02 Регіональні студії
291.00.01 Суспільні комунікації

Київ – 2018

Розробники:

Цветков Олександр Глібович, професор кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

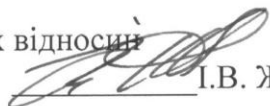
Викладачі:

Цветков Олександр Глібович, професор кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин

Протокол від « 29 » серпня 2018 року, № 1.

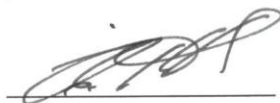
Завідувач кафедри міжнародних відносин та міжнародного права

 I.V. Жалоба

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи освітньої програми 291.00.02 Регіональні студії, 291.00.01 Суспільні комунікації

_____ . _____ . 2018 р.

Гарант освітньої програми

 (I.V. Жалоба)

Робочу програму перевірено

_____ . _____ . 2018 р.

Заступник декана

 (А.Ю. Нашинець-Наумова)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол

№ _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол

№ _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
ОСНОВИ ДИПЛОМАТІЇ І ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ		
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	16	
<i>Курс</i>	1,2	
<i>Семестр</i>	1	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	4	
<i>Обсяг кредитів</i>		
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>		
<i>Аудиторні</i>	224	
<i>Модульний контроль</i>	32	
<i>Семестровий контроль</i>	30	
<i>Самостійна робота</i>	194	
<i>Форма семестрового контролю</i>	екзамен, залік	
Змістовий модуль: Дипломатична та консульська служба		
<i>Курс</i>	1	
<i>Семестр</i>	1	
<i>Обсяг кредитів</i>	4	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120	
<i>Аудиторні</i>	56	
<i>Модульний контроль</i>	8	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	56	
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

полягає у підготовці студентів до майбутньої професійної діяльності у сфері зовнішніх зносин шляхом системного вивчення теоретичних основ дипломатії і дипломатичної служби та практичних аспектів реалізації останньої у дво- та багатосторонніх форматах в сучасному світі, а також нормативно-правових і практичних засад розвитку зовнішніх зносин України.

Завдання:

- формування у студентів фахових знань з особливостей організації і функціонування системи органів зовнішніх зносин, передусім Української держави. Зміст навчальної дисципліни охоплює широке коло питань, що вбачається доцільним для підготовки та наступного використання в практичній роботі; формування вміння працювати як самостійно, так і у команді спеціалістів.

Обговорення тематичних питань може відбуватися у формах співбесід, загальної дискусії, підготовлених власних презентацій.

3. Результати навчання за дисципліною

**ОСНОВИ ДИПЛОМАТІЇ І ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ:
ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА
студент повинен**

Вміти:

- орієнтуватися в міжнародно-правовій базі й національно-правових питаннях організації та здійснення зовнішніх зносин держави;
- аналізувати дипломатичну інформацію;
- складати дипломатичні документи і працювати з ними;
- професійно спілкуватися з представниками інших країн і міжнародних організацій з питань дипломатичної діяльності України.

Для закріплення практичних навичок пропонується самостійна робота над окремими темами, для чого надається план лекцій і семінарських занять з переліком відповідних джерел і літератури. Контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою і завершується державним іспитом.

4. Структура навчальної дисципліни

«ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА»

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Основи						
Тема 1. Вступ. Поняття дипломатії та дипломатичної служби. Історичні типи дипломатії та дипломатичної служби	4	2				2
Тема 2. Розвиток і трансформація дипломатії та дипломатичної служби	8	2	2			4
Тема 3. Державні органи зовнішніх зносин і дипломатична служба	10	2	2	2		4
Тема 4. Встановлення дипломатичних відносин. Відкриття дипломатичних представництв і завершення дипломатичної місії	8	2	2			4
Модульний контроль	2					
Семестровий контроль	3					
Разом	30	8	6	2		14
Усього	30	8	6			14
Змістовий модуль 2.						
Тема 5. Структура і персонал дипломатичного представництва. Функції дипломатичних представництв і засоби їх виконання	10	2	2			6
Тема 6. Дипломатичні привілеї та імунітети	10	2	2	2		4
Тема 7. Специфічні галузі дипломатії	8	2	2			4
Модульний контроль	2					
Семестровий контроль	5					
Разом	28	6	6	2		14
Усього	28	6	6			14

Змістовий модуль 3.						
Тема 8. Техніка ведення дипломатичних переговорів	8	2	2			4
Тема 9. Консульські відносини. Функції консульських установ і засоби їх виконання. Консульські привілеї та імунітети	10	2	4			4
Тема 10. Спеціальні місії як форма дипломатії	6	2	2			4
Модульний контроль	2					
Семестровий контроль						
Разом	26	6	8	2		12
Усього	26	6	8			12

Змістовий модуль 4.						
Тема 11. Форми багатосторонньої дипломатії	8	2	2			4
Тема 12. Питання дипломатичної практики в роботі міжнародних організацій, конференцій і нарад	10	2	2			6
Тема 13. Методи і засоби дипломатичної комунікації	10	2	2	2		4
Тема 14. Питання дипломатичного протоколу		2	2			2
Модульний контроль	2					
Семестровий контроль	5					
Разом	28	8	8	2		16
Усього	28	8	8			16
Всього	120	28	28	8		56

5. Програма навчальної дисципліни

«ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА»

Змістовий модуль 1. Предмет і основи дипломатії та дипломатичної служби

Тема 1. Поняття дипломатії та дипломатичної служби. Історичні типи дипломатії та дипломатичної служби

Зовнішні зносини як сфера офіційних відносин і складова частина системи міжнародних відносин. Активізація діяльності держав у сфері зовнішніх зносин в умовах інтернаціоналізації та глобалізації міжнародних зв'язків.

Поняття і визначення дипломатії. Визначення сутності та порівняння понять «дипломатія», «дипломатична служба», «дипломат». Форми та методи дипломатії. Дипломатичні конгреси, конференції, наради. Дипломатичне листування. Підготовка та підписання міжнародних договорів та угод. Щоденне представництво держави за кордоном. Робота посольств і місій. Представництво держав при міжнародних організаціях універсального та регіонального характеру.

Виникнення та формування основних історичних типів дипломатії. Зародження та становлення дипломатичної служби як невід'ємної частини державної служби. Характеристика головних історичних етапів розвитку сучасної дипломатії. Особливості дипломатії та дипломатичних служб провідних держав світу. Становлення і розвиток дипломатії України в контексті багатовікового українського державотворення. Роль дипломатії в країнах з перехідними економіками. Роль української дипломатії в проведенні ринкових реформ в державі та в забезпеченні зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної безпеки наприкінці XX – початку XXI

Тема 2. Державні органи зовнішніх зносин і дипломатична служба

Поняття та особливості державних органів зовнішніх зносин, їх роль і місце в структурі державної влади.

Система органів зовнішніх зносин держави: загальні принципи її організації, залежність від форми правління та політичного устрою. Центральні (внутрішні) органи зовнішніх зносин: конституційні та спеціалізовані (конвенційні). Закордонні органи зовнішніх зносин: постійні та тимчасові. Конституція України про компетенцію Верховної Ради, Президента та Кабінету Міністрів у сфері зовнішніх зносин держави та виконання дипломатичних функцій. Міністерство закордонних справ України – головний функціональний орган держави в реалізації зовнішньополітичного курсу країни. Його структура, основні історичні віхи формування протягом XX ст., проблеми кадрового забезпечення. Особливості формування української дипломатичної служби на сучасному етапі.

Нормативно-правова база зовнішніх зносин між державами. Базові міжнародно-правові джерела, що регулюють зовнішні зносини та

дипломатичну діяльність: Віденський регламент 1815 р. і Аахенський протокол 1818 р.; Каракаська конвенція про консульські функції 1911р.; Гаванські конвенції про дипломатичних і консульських чиновників 1928р.; Конвенція про привілеї та імунітети ООН 1946р.; Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН 1947р.; Угода між ООН та США про місцеперебування Центральних установ ООН 1947р.; Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961р.; Віденська конвенція про консульські зносини 1963р.; Віденська конвенція про спеціальні місії 1969р.; Конвенція про запобігання і покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів 1973р.; Віденська конвенція про представництво держав в їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.

Принципи, форми організації та методи роботи дипломатичної служби України. Закон України «Про дипломатичну службу». Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення координаційної діяльності виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин» від 18 вересня 1996 р. Указ Президента України «Про Положення про дипломатичного радника центрального органу виконавчої влади» від 31 грудня 2005 року. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України» від 12 липня 2006 року №960. Консульський Статут України 1994 р.

Тема 3. Встановлення дипломатичних відносин

Міжнародно-правові підстави для встановлення дипломатичних відносин. Дипломатичні відносини де-факто та де-юре. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961р. про порядок встановлення дипломатичних відносин між державами. Поняття "поновлення дипломатичних відносин". Політико-правові умови його реалізації.

Правове оформлення домовленості про встановлення дипломатичних відносин і відкриття дипломатичних представництв. Обмін дипломатичними представництвами.

Угода між державами про рівень дипломатичних представництв. Види дипломатичних представництв: посольства і місії (папські нунціатури та інтернунціатури тощо).

Тема 4. Відкриття дипломатичних представництв і завершення дипломатичної місії

Призначення глави дипломатичного представництва. Поняття «агредман»: процедура його отримання. Відмова в агредмані та її юридичні наслідки. Постанова Верховної Ради України «Про порядок призначення глав представництв України в іноземних державах та при міжнародних організаціях» від 15 липня 1994р.

Класи глав дипломатичних представництв, їх акредитація в державах перебування. Процедура акредитації послів, посланників і повірених у справах.

Вірчі грамоти: протокольна технологія їх вручення главі держави перебування та правове значення цього акту.

Порядок призначення та вступу на посаду інших співробітників дипломатичного представництва. Особливості порядку призначення військових, військово-морських і військово-повітряних аташе. Постанова Верховної Ради України «Про відкриття дипломатичних і консульських представництв України» від 3 березня 1993р.

Завершення дипломатичної місії. Порядок відзиву глав дипломатичних представництв. Відкличні грамоти. Право держави перебування оголошувати членів персоналу дипломатичного представництва «персоною нон грата». Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. про поняття «*persona non grata*». Інші випадки завершення місії.

Тема 5. Структура і персонал дипломатичного представництва

Структурні частини і підрозділи посольств і місій. Внутрішня організація роботи дипломатичних представництв. Методи роботи дипломатичних представництв. Планування роботи дипломатичних представництв. Розпорядження Президента України «Про затвердження Положення про дипломатичне представництво України за кордоном» від 22 жовтня 1992 р.

Укомплектування персоналом дипломатичного представництва. Проблема чисельності дипломатичних представництв і міжнародно-правові шляхи її вирішення. Категоризація персоналу дипломатичних представництв: дипломатичний персонал, адміністративно-технічний та обслуговуючий персонал. Внутрішня охорона посольства: функціональні обов'язки та правовий статус.

Глава дипломатичного представництва (посол, посланник, повірений у справах) – статус, функціональні обов'язки. Розподіл обов'язків серед решти членів дипломатичного персоналу посольства чи місії. Дипломатичні класи та ранги. Дипломатичні ранги, які вживаються в діяльності української дипломатичної служби. Правова процедура їх присвоєння.

Поняття «дипломатичний корпус»: його тлумачення в широкому і вузькому значеннях. Члени родини дипломата. Дуаєн (старійшина, декан) дипломатичного корпусу. Порядок та умови призначення на цю посаду. Функції дуаєна. Проблема старшинства та її вирішення в сучасній дипломатичній практиці.

Тема 6. Функції дипломатичних представництв і засоби їх виконання

Традиційні функції дипломатичних представництв: функція представництва, функція дипломатичного захисту, функція ведення переговорів,

інформаційна функція. Функція заохочення дружніх відносин між акредитуючою державою та країною перебування в галузі політичних, економічних, культурних, спортивних тощо зв'язків. Консульська функція дипломатичного представництва. Ускладнення та розширення завдань дипломатичних представництв у сучасній дипломатичній практиці. Функції дипломатичного представництва України згідно з «Положенням про дипломатичне представництво України за кордоном» від 22 жовтня 1992 р.

Міжнародно-правові принципи здійснення функцій дипломатичними представництвами: невтручання у внутрішні справи, повага та дотримання законів, звичаїв і традицій держави перебування.

Особливі випадки виконання дипломатичних функцій: виконання главою дипломатичного представництва акредитуючої держави своїх функцій у двох чи більше країнах за сумісництвом; виконання дипломатичних функцій від імені та в інтересах двох чи більше держав тощо.

Засоби виконання дипломатичних функцій. Приміщення для дипломатичного представництва. Розпорядження Президента України «Про охорону дипломатичних і консульських представництв іноземних держав в Україні» від 21 жовтня 1992 р. Право на вільні зносини з державою, що акредитує: звичайний поштово-телеграфний зв'язок, шифровані депеші, електронна пошта, дипломатична пошта, командирська пошта тощо. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961р. про використання радіозв'язку. Свобода пересування співробітників представництва по території країни перебування та можливі мотиви її обмеження.

Порядок зносин дипломатичного представництва з установами і посадовими особами країни перебування. Постанова Кабінету Міністрів України про затвердження „Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні” від 27 лютого 1995 р.

Тема 7. Дипломатичні привілеї та імунітети

Походження інституту «дипломатичних привілеїв та імунітетів». Міжнародно-правова база дипломатичних привілеїв та імунітетів. Перелік основних

дипломатичних привілеїв та імунітетів. Принцип взаємності як підстава для надання більших, ніж передбачається міжнародним правом, привілеїв та імунітетів.

Початок і завершення дії привілеїв та імунітетів: права та обов'язки держави, яка акредитує дипломатичне представництво та держави перебування дипломатичного представництва. Відмова від привілеїв та імунітету: умови та наслідки.

Види дипломатичних привілеїв та імунітетів. Привілеї та імунітети посольства (місії): недоторканність приміщення, архівів і документів; право

користування прапором і гербом як символами акредитуючої держави; митні та податкові привілеї представництва тощо.

Особисті привілеї та імунітети персоналу дипломатичного представництва: особиста недоторканність дипломатичного агента, його особистої резиденції, паперів, майна; імунітет від кримінальної, цивільної та адміністративної юрисдикції; митні й податкові пільги і вилучення.

Коло осіб із числа персоналу дипломатичного представництва, які користуються привілеями та імунітетами дипломатичного характеру. Дипломатичні привілеї та імунітети адміністративно-технічного персоналу, обслуговуючого персоналу, внутрішньої охорони посольства. Привілеї та імунітети дипломатів, які акредитовані в третіх країнах.

Національні законодавства про привілеї та імунітети закордонних дипломатичних представництв.

Тема 8. Специфічні галузі дипломатії

Військова дипломатія. Військове співробітництво між державами – важливий індикатор міждержавних стосунків. Інститут військового аташату. Історія його походження, еволюція та сучасний стан. Поняття консентману (consentment). Помічник військового аташе. Структура та склад військової місії. Завдання і методи її діяльності. Військова дипломатія у верхах. Дипломатичні привілеї та імунітети військових аташе. Протокольні заходи за участю військових аташе.

Економічна дипломатія. Сутність поняття. Роль і функції економічного радника в структурі посольства. Завдання економізації зовнішньополітичної діяльності держави. Торговельні представництва як складова частина дипломатичних представництв. Особливості правового статусу торговельних представництв. Організація роботи торговельних представництв при відсутності дипломатичних представництв у практиці окремих держав: правовий статус і функції. Привілеї та імунітети персоналу торговельних представництв. Указ Президента України «Про торговельно-економічну місію у складі дипломатичного представництва України за кордоном» від 30 квітня 1994 р.

Дипломатія в культурній сфері, діяльність інших дипломатичних «спецагентів». Виникнення інституту «аташе з питань культури». Його зміст, функції та завдання. Діяльність інформаційних та культурних центрів за кордоном. Інша вузькогалузева дипломатія. Аташе по пресі. Аташе з питань праці. Аташе з питань освіти. Аташе з фінансових питань. Аташе з питань сільського господарства. Релігійна дипломатія.

Тема 9. Техніка ведення дипломатичних переговорів

Загальні правила і методи ведення дипломатичних переговорів. Правильне обрання часу та місця проведення переговорів. Неформальна бесіда. Умови та мета такої бесіди. Розмова «тет-а-тет». Розмова «off the record».

Ведення офіційних переговорів. Протокольне забезпечення офіційних переговорів. Значення компромісу при проведенні переговорів і його допустимі межі. Поняття «таємних переговорів». Передумови та обґрунтованість їх проведення.

Тиск, погрози, шантаж, підвищення тону, образи, переривання переговорів, ультиматум.

Мирне врегулювання спорів. Міжнародно-правовий механізм мирного врегулювання спорів та його дипломатичне забезпечення. Переговори і консультації. Добрі послуги. Розслідування, Посередництво. Примирення. Арбітраж. Міжнародні договори. Висвітлення в пресі. Делегації, державні візити. Лист-подяка за гостинність та співробітництво.

Тема 10. Консульські відносини

Історія становлення консульського інституту. Створення, розвиток та етапи формування консульської служби України. Консульський Статут України від 2 квітня 1994 року.

Міжнародно-правова база встановлення та здійснення консульських відносин. Питання визнання держави та встановлення консульських відносин.

Дипломатичні та консульські відносини: спільне та особливе. Основні умови та принципи встановлення консульських відносин та відкриття консульських представництв. Правове оформлення домовленості про встановлення консульських відносин.

Поняття «консульська установа» та «консул». Класи консульських установ та найменування глав консульських представництв. Штатні та позаштатні (почесні) консули. Консульський корпус і проблема старшинства. Призначення глави консульської установи. Консульський патент та екзекватура: їх сутність і значення Порядок призначення і вступу на посаду консульських посадових осіб і співробітників консульства.

Структура і персонал консульських представництв. Категорії персоналу. Внутрішня організація та методи роботи консульського представництва.

Завершення консульської місії. Порядок відзиву глав консульських представництв. Анулювання екзекватури. Право держави перебування оголошувати консульську посадову особу «*persona non grata*». Інші випадки завершення консульської місії.

Основні напрями діяльності консульських установ: інформаційна, консультативна, юридична. Головні консульські функції: паспортно-візова робота; функції з питань обліку та реєстрації актів громадянського стану; функції легалізації та засвідчення; функція надання допомоги громадянам

акредитуючої держави. Додаткові консульські функції. Випадки виконання консульськими установами дипломатичних функцій.

Обов'язки консульств, консульських посадових осіб і співробітників консульств по відношенню до держави перебування. Консульський округ.

Засоби виконання консульських функцій. Право на вільні зносини з державою, яку представляє консульська установа (кодовані чи шифровані депеші, поняття «консульська валіза»). Свобода пересування консульських посадових осіб по території консульського округу та її обмеження.

Історія виникнення та формування інституту консульських привілеїв та імунітетів. Спільне та відмінне в правовому положенні дипломатів і консулів з точки зору привілеїв та імунітетів.

Початок і звершення дії консульських привілеїв та імунітетів: права та обов'язки держави, яку представляють держави перебування.

Основні види привілеїв та імунітетів у сучасній консульській практиці.

Привілеї та імунітети консульства як закордонного органу зовнішніх зносин держави. Особисті привілеї та імунітети консульських посадових осіб.

Коло осіб, які мають право користуватися консульськими привілеями та імунітетами. Умови та підстави для розповсюдження на консульських посадових осіб дипломатичних привілеїв і імунітетів.

Двосторонні договори як основа правового регулювання консульських відносин між державами. Віденська конвенція про консульські зносини 1963р. та Консульський Статут України від 2 квітня 1994р. про консульські привілеї та імунітети.

Тема 11. Спеціальні місії як форма дипломатії

Поняття спеціальних місій як одного із суттєвих важелів дипломатичної практики. Історія зародження й розвитку інституту спеціальних місій. Особливості та переваги форми дипломатії, що не потребує наявності дипломатичних чи консульських відносин та взаємовизнання між державами. Зростання ролі та значення спеціальних місій на сучасному етапі. Віденська конвенція про спеціальні місії від 4 грудня 1969 р. – міжнародно-правова основа сучасної дипломатії спеціальних місій.

Класифікація спеціальних місій. Основні види дипломатії спеціальних місій: спеціальні місії з функціями політичного, церемоніального, економічного, технічного характеру. Секретні спеціальні місії. Характерні риси дипломатії спеціальних місій: їх обмежений характер у часі; конкретно-цільовий зміст завдань, що покладаються на спеціальні місії.

Угода між державами як підстава для направлення та прийому спеціальної місії, способи досягнення домовленості. Порядок призначення глави і членів персоналу спеціальної місії. Склад спеціальної місії, її повно-важення, функції та засоби виконання. Завершення роботи спеціальної місії.

Привілеї та імунітети спеціальних місій; їх визначення в національному законодавстві.

Окремі види та об'єми привілеїв та імунітетів спеціальних місій як органів зовнішніх зносин держав та особисто членів персоналу спеціальних місій. Визначення кола осіб, які користуються привілеями та імунітетами спеціальних місій.

Тема 12. Форми багатосторонньої дипломатії

Визначення поняття «міжнародна (міжурядова) організація». Класифікація сучасних міжнародних організацій. Зародження інституту постійних представництв при міжнародних організаціях. Основні функції постійного представництва при міжнародній організації. Віденська конвенція про представництво держав в їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру від 14 березня 1975р. – міжнародно-правова основа діяльності постійних представництв при міжнародних організаціях. Головна відмінність між посольством і постійним представництвом при міжнародній організації. Процедура видачі повноважень главі постійного представництва. Обов'язки держави перебування міжнародної організації до постійних представництв при міжнародних організаціях. Привілеї та імунітети постійних представництв при міжнародних організаціях.

Делегації, які направляються для участі в роботі сесії міжнародних організацій та їх органів – як тимчасові закордонні органи зовнішніх зносин держави. Види таких делегацій: делегації держав-членів, які беруть участь у роботі органів з правом голосу; делегації, які беруть участь в дискусіях без права голосу; делегації, які запрошуються для викладу своїх позицій без участі в обговоренні.

Направлення делегацій, правова основа їх діяльності. Склад делегацій, категорії та чисельність їх персоналу. Повноваження делегацій, їх об'єми, порядок надання та реалізації. Призначення глав і членів делегацій. Завдання делегацій і засоби їх виконання (приміщення делегацій, свобода зносин, свобода пересування членів делегацій). Питання про делегації спостерігачів в органах міжнародних організацій. Поняття і види міжнародних конференцій, нарад, конгресів, симпозіумів тощо, їх роль, місце та значення в сучасній міжнародній, зокрема, дипломатичній практиці.

Порядок скликання міжнародних конференцій. Визначення кола держав-учасниць міжнародних нарад і конференцій, правові аспекти їх участі. Перелік питань для обговорення. Порядок відкриття конференції. Прийняття регламенту. Питання про голову конференції. Інститут співголів. Секретаріат конференції та інші її органи.

Організаційні форми роботи міжнародних конференцій і нарад. Пленарні засідання та робота комітетів. Відкриті та закриті засідання. Порядок проведення дебатів. Мова міжнародних конференцій та нарад. Офіційна та робоча мови. Голосування: принципи та види. Сучасні форми прийняття рішень на міжнародних конференціях (правило консенсусу).

Тема 13. Методи і засоби дипломатичної комунікації

Головні принципи та правила усного дипломатичного спілкування. Культура мови. Вміння логічно викладати думку. Здатність слухати співрозмовника та переконувати його в раціональності ваших поглядів. Нюанси усного дипломатичного спілкування. Значення акценту. Телефонна розмова.

Поняття і зміст письмових актів дипломатії. Порядок їх складання, оформлення та відправки. Мова дипломатичних документів. Протокольні формули. Категорії дипломатичних документів.

Дипломатична кореспонденція як базова форма дипломатії, її сутність та значення. Основні види документів дипломатичної кореспонденції. Особистий лист. Офіційний лист. Вербальна нота. Циркулярна нота. Спільна (колективна) нота. Вимоги до складання вербальної ноти. Меморандум. Пам'ятна записка. «Non paper» (неіснуючий папір).

Інші види дипломатичної документації. Послання глав держав. Заяви від органів законодавчої влади з питань міжнародного життя. Заяви від МЗС. Заяви і виступи представників держав на міжнародних нарадах, конференціях і в міжнародних організаціях. Телеграми. Заяви для преси. Брифінги в МЗС. МЗС та зв'язки з громадськістю.

Тема 14. Питання дипломатичного протоколу

Історія започаткування та формування інституту дипломатичного протоколу. Принципи протокольної практики. Організація протокольних заходів. Зв'язок і підпорядкування протокольних заходів цілям зовнішньої політики і стану політичних взаємовідносин між державами. Принципи рівності та неприпустимість дискримінації дипломатичних агентів закордонних держав у країні перебування.

Основні положення дипломатичного церемоніалу та етикету. Зустрічі і проводи глав держав, урядів, глав парламентів, міністрів закордонних справ, надзвичайних і повноважних послів тощо. Почесна варта. Етикет прапорів. Салют і гімни. Види візитів (державний, офіційний, робочий, візит проїздом, неофіційний, візит у статусі гостя глави держави). Поїздка по країні, її протокольне забезпечення.

Дипломатичні прийоми. Форма одягу. Правила старшинства. Державний протокол в Україні: традиції, досвід, сучасний стан.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	М.К 1		М.К 2		М.К 3		М.К 4	
			Кільк.	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кільк	Кільк. одиниць	Макс.кіль	Кільк. одиниць	Макс.кіль
1	Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	3	3	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4	4	4	4	4
3	Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40	4	40	4	40
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
8	Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Лабораторна робота (допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Опрацювання фахових видань	10	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Написання реферату	15	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Виконання тестового контролю	10	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Творча робота (в т.ч. есе)	20	-	-	-	-	-	-	-	-
	Разом	-	-	77						
	Максимальна кількість балів:	-	-	77						
	Розрахунок коефіцієнта:	1.04								
	Підсумковий бал	100								

6.2. Робота студентів в Центрі “Дипломатично-протокольна служба”.

Практична робота з дисципліни “Дипломатична та консульська служба” проводиться в Центрі “Дипломатично-протокольна служба”, в ході якої студенти набувають досвіду і практики організації дипломатичних зустрічей навичок використання в переговорах норм дипломатичного протоколу; організації протокольних заходів; підготовки документів для дипломатичних комунікацій, забезпечення документообігу дипломатичної та консульської служби.

Карта практичної роботи в центрі «Дипломатично-протокольна служба»

Теми	Вид контролю	Бали	Термін виконання (тижд.)	Компетентності
Змістовий модуль 1. Предмет і основи дипломатії та дипломатичної служби				
Поняття дипломатії та дипломатичної служби. Історичні типи дипломатії та дипломатичної служби Зовнішні зносини як сфера офіційних відносин.	Включення до підсумкового контролю	20	II	Розуміння функціонального значення дипломатії, принципів міжнародної поваги та взаємності, яких дотримуються у міжнародних відносинах по відношенню до інших держав, їх представників, державних символів в різні історичні періоди.
Державні органи зовнішніх зносин і дипломатична служба	Включення до підсумкового контролю.	20	III	Поняття та особливості державних органів зовнішніх зносин, їх ролі і місця в структурі державної влади. Система органів зовнішніх зносин держави
Змістовий модуль 2. Структура і персонал дипломатичного представництва.				
Функції дипломатичних представництв і засоби їх виконання	Включення до підсумкового контролю	10	IV	Вміння використовувати протокольні норми, національні традиції та культурні особливості в практичній діяльності дипломатичних представництв.
Дипломатичні привілеї та імунітети	Включення до підсумкового контролю	10	IV	

	лю.			
Специфічні сфери та галузі дипломатії	Включення до підсумкового контролю	10	У	Знання загальних правил і методів ведення дипломатичних переговорів. Правильного обрання часу та місця проведення переговорів. Неформальних форм бесіди. Умов та цілей такої бесіди. Розмов «тет-а-тет» та «off the record».
Мирне врегулювання спорів. Міжнародно-правовий механізм мирного врегулювання спорів та його дипломатичне забезпечення.	Включення до підсумкового контролю.	10		Знання міжнародних протокольних правил такої діяльності, техніки прийому іноземних гостей.
Змістовий модуль 3. Техніка ведення дипломатичних переговорів				
Спеціальні місії як форма дипломатії	Включення до підсумкового контролю	10	УІ	Здатність організовувати переговорний процес відповідно до правил міжнародної ввічливості.
Використання дипломатичного листування: «напівофіційний лист», «приватний» лист, пам'ятна записка.		10	УІ	
Консульські відносини. Функції консульських установ і засоби їх виконання.	Включення до підсумкового контролю.	10	УІІ	Розуміти важливість дотримання протокольних норм у переговорних процесах.
Консульські привілеї та імунітети	Включення до підсумкового контролю.	10	УІІ	
Змістовий модуль 4. Форми багатосторонньої дипломатії				
Питання дипломатичної практики в роботі міжнародних організацій, конференцій і нарад	Включення до підсумкового контролю.	10	УІІІ	Визначення поняття «міжнародна (міжурядова) організація». Класифікація сучасних міжнародних організацій. Зародження інституту постійних

				представництв при міжнародних організаціях
Методи і засоби дипломатичної комунікації	Включення до підсумкового контролю.	10	УІІІ	Здатність дотримуватися протокольних та етикетних норм під час дипломатичних комунікацій.
Основні функції постійного представництва при міжнародній організації. Віденська конвенція про представництво держав в їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру	Включення до підсумкового контролю.	10	ІХ	Чітке знання визнаних тематичних міжнародних документів та конвенцій
Направлення делегацій, правова основа їх діяльності. Склад делегацій, категорії та чисельність їх персоналу	Включення до підсумкового контролю.	10	ІХ	
Організаційні форми роботи міжнародних конференцій і нарад. Пленарні засідання та робота комітетів.	Включення до підсумкового контролю.	20	Х	
Офіційна та робоча мови. Голосування: принципи та види.	Включення до підсумкового контролю.	10	ХІ	
Сучасні форми прийняття рішень на міжнародних конференціях (правило консенсусу).	Включення до підсумкового контролю.	10	ХІ	Знання норм і процедурних правил в діяльності міжнародних організацій
Дотримання протокольних норм під час організації та проведення міжнародних конференцій.	Включення до підсумкового контролю.	20	ХІІ	

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Державне керівництво сфери зовнішніх зносин, механізми прийняття зовнішньополітичних рішень

Міністерство закордонних справ: функції та організація

Дипломатичне представництво: види, статус та організація

Базові напрями діяльності дипломатичних представництв та підтримання контактів

Синергія діяльності Центру і дипломатичних представництв із розвитку торгово-економічних зв'язків

Дипломатичне представництво: принципи інформаційно-аналітичної роботи (робота з документами)

Діяльність дипломатичного представництва в міжнародних організаціях (права і обов'язки)

Підготовка та забезпечення дипломатичним представництвом візитів вищих посадових осіб та організація прийомів

Культура і принципи діяльності співробітника дипломатичного представництва

Завдання:

1. Започаткувати тематичний словник термінів.
2. Провести порівняльний аналіз на вибір двох дипломатичних представництв.
3. Навести приклад з історії діяльності дип/представництв.
4. Охарактеризувати державне керівництво сфери зовнішніх зносин, механізми прийняття зовнішньополітичних рішень.
9. Прокоментувати поняття і головну мету дипломатичних привілеїв та імунітетів.
5. Опишіть класи глав дипломатичних представництв: форми поширення на них дипломатичного старшинства
6. Наведіть приклади різних форм категоризації персоналу дипломатичних представництв: у чому різниця поширення на них дипломатичних привілеїв і імунітетів?
7. Поясніть який дипломатичний імунітет можна вважати найбільш важливим. Обґрунтуйте.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

\

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів у формі екзамену з даної дисципліни здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу з усіх змістових модулів

6.6. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Групи дипломатичних привілеїв та імунітетів і які міри вони включають.
2. Нормативно-правовий документ, який визначає основні функції дипломатичних представництв і що до них входить.

3. Класи глав дипломатичних представництв: форми поширення на них дипломатичного старшинства.
4. Типи консульських установ, їх базові функції та відмінності.
5. Категоризація персоналу дипломатичних представництв, відмінності поширення на них дипломатичних привілеїв та імунітетів.
6. Повноваження глави диппредставництва в країні перебування і при міжнародній організації.
7. Традиційні функції дипломатичних представництв та їх розвиток у сучасній дипломатичній практиці.
8. Міжнародно-правові підстави і процес встановлення дипломатичних відносин.
9. Принцип визначення та протокольні функції дуаена дипломатичного корпусу.
10. Форми протокольної діяльності дипломатичних представництв.
- Характерні обов'язки персоналу.
11. Поняття «дипломатичного корпусу», функції дуаена дип/корпусу.

6.7. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Для студентів спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи кому (95 балів)			
Лекції (теми, бали)	<i>T 1 (1бал)</i>	<i>T 3 (1бал)</i>	<i>T 4 (1 бал)</i>	<i>T4 (1бал)</i>
Семінарські заняття (теми, бали)		<i>T 2, C 1 1+10 балів</i>	<i>T 3, C 2 1+10 балів</i>	<i>T 4, C 3 1+10 балів</i>
СР (бали)	<i>10 балів</i>			
Модульна КР				
Тиждень	VII	VIII	IX	X
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 2. Практичні аспекти кому (203 бали)			
Лекції (теми, бали)	<i>T 7, T 8 (2бали)</i>	<i>T 8 (1бал)</i>	<i>T 9 (1бал)</i>	
Семінарські заняття (теми, бали)		<i>T 7, C 6 1+10 балів</i>	<i>T 8, C 7 1+10 балів</i>	<i>T 8, C 8 1+10 балів</i>
Модульна КР				<i>МК- 25 балів</i>
Тиждень	XIII	XIV	XV	XVI
Лекції (теми, бали)	<i>T 10 (1бал)</i>	<i>T 11 (1бал)</i>	<i>T 11 (1бал)</i>	
Семінарські заняття (теми, бали)	<i>T 10, C 11 1+10 балів</i>	<i>T 10, C 12 1+10 балів</i>		<i>T 11, C 13-14 2+20 балів</i>
СР (бали)	<i>40 балів</i>			
Модульна КР			<i>МК- 25 балів</i>	
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>			

8. Рекомендовані джерела та література:

I. Документальні джерела

1/1. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про дипломатичну службу», від 07.06 2018.

1. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера 1975 г. / Международное публичное право: Сборник документов. – М., 1996. – Т. 1. – С. 300-321.

2. Венская конвенция о специальных миссиях 1969 г. / Международное публичное право: Сборник документов. – М., 1996. – Т. 1. – С. 209-229.

3. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року. – К.: Видавництво «Право», 1995.

4. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 року. – К.: Видавництво «Право», 1995.
5. Закон України «Про дипломатичну службу України» від 20 вересня 2001 р. з наступними змінами // Верховна Рада України. Офіційний веб - портал - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>
6. Закон України « Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України» від 1 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - № 40. – Ст.527.
7. Конституція України // Верховна Рада України – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
8. Постанова Верховної Ради України «Про відкриття дипломатичних або консульських представництв України» від 3 березня 1993 р. з наступними змінами // Там само – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3037-12>
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання дипломатичної служби» від 19 вересня 2012 р. // Урядовий портал - <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу для прийняття на дипломатичну службу» від 16 листопада 2002 р. з наступними змінами // Верховна Рада України - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1754-2002-%D0%BF>
12. Розпорядження Президента України «Про затвердження Положення про дипломатичне представництво України за кордоном» від 22 жовтня 1992 р. // Там само – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/166/92-%D1%80%D0%BF>
13. Указ Президента України «Про Державний Протокол та Церемоніал України» від 22 серпня 2002 р. з наступними змінами // Там само - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/746/2002>
14. Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення координаційної діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин» від 18 вересня 1996 р. з наступними змінами // Тамсамо - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/841/96>
16. Указ Президента України «Про перелік посад, приписаних до дипломатичних рангів України» від 26 березня 2002 р. з наступними змінами // Верховна Рада України – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/301/2002>
17. Указ Президента України «Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні» від 10 червня 1993 р. // Там само –<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/198/93>
18. Указ Президента України «Про Положення про Міністерство закордонних справ України» від 06 квітня 2011 р. // <http://www.president.gov.ua/documents/13354.html>

I. Література.

Базова

- 1/1. Дипломатична та консульська служба: Навчальний посібник. – Львів, 2014.
1. Авилов В.И. Официальные контакты дипломатов. – М., 1977.
2. Алексеев И.С. Искусство дипломатии: не победить, а убедить. – 4-е изд. – М., 2013.
3. Бабенко В.Н. Язык и стиль дипломатических документов: Учеб. пособие. – М., 1999.
4. Білоусов М.М. Вербальний менеджмент у дипломатії // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 34-43.
5. Блищенко И.П. Дипломатическое право. – М., 1990.
6. Богучарский Е.М. Этнокультура и дипломатия: Учеб пособие. – М., 2011.
7. Борунков А.Ф. Дипломатический протокол в России. – 3-е изд., доп. - М., 2007.
8. Вергун В.А. Економічна дипломатія: Навч. посібник. – К., 2009.
9. Всеобщая история дипломатии. – М., 2009.
10. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический протокол и церемониал. Принципы, процедуры и практика / Пер. с англ. – М., 1976.
11. Грищенко К. Незалежна Україна: 20 років на світовій арені // Україна дипломатична: Науковий щорічник. – К., 2011. – Вип. XII. – С. 11-21.
12. Гулиев А.Д., Ивашов М.Ф. Роль дипломатии в условиях глобализации // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2012. – Вип. 18. - С. 90-96.
13. Гуменюк Б. Національна дипломатія сучасної доби: нові виклики і завдання // Україна дипломатична: Науковий щорічник. – К., 2011. – Вип. XII. – С. 472-491.
14. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної та консульської служби: Навч. посібник. – К., 2004.
15. Гуцал А.Ф. Аналітична діяльність. Принципи підготовки інформаційно – аналітичних матеріалів. – К., 1997.
16. Дайнеко В.В., Васильєв С.В., Грищенко М.Б. Англійська мова в дипломатичному листуванні. – К., 2009.
17. Демидов В.В. Информационно – аналитическая работа в международных отношениях: Учеб. пособие. – Новосибирск, 2004.
18. Демин Ю.Г. Статус дипломатических представительств и их персонала: Учеб. пособие. – М., 2010.
19. Дипломатическая служба: Учеб. пособие / под ред. А. В. Торкунова. – М., 2002.
20. Дипломатическое и консульское право. Учебное пособие / Мещериков В.А., Павельева Э.А., Пайтян Р.Х., Сидорова Т.Ю., Терешкова В.В./

- М., 2014.
- 21. Дипломатия иностранных государств: Учеб. пособие / под ред. Т.В. Зоной. – М., 2004.
- 22. Дипломатія сучасної України: Енциклопедичний довідник. – К., 1997.
- 23. Дубинин Ю.В. Мастерство переговоров: Учебник. – Изд. 4-е, доп. – М., 2012.
- 24. Дубинин Ю.В. Французская дипломатия // Франция в поисках новых путей. – М., 2007. – С.583-603.
- 25. Зленко А.М. Дипломатія і політика України в процесі динамічних геополітичних змін. – Харків, 2003.
- 26. Зленко А.М. Зовнішньополітична стратегія і дипломатія України. – К., 2009.
- 27. Зонова Т.В. Дипломатия: Модели, формы, методы. – М., 2013.
- 28. Ільницький А.В. Дипломатичний захист: захист прав держави чи прав особи? // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2003. – Вип. 8. – С. 118-127.
- 29. Камбон Ж. Дипломат / Пер с франц. – М., 1997.
- 30. Каррон де ла Каррьер Г. Экономическая дипломатия. Дипломатия и рынок / Пер. с франц. – М., 2003.
- 31. Квасов О.К. Государственные визиты на высшем уровне. – М., 1998.
- 32. Ковалев А. Азбука дипломатии. – М., 1993.
- 33. Ковалев А. Привилегии и иммунитеты в современном международном праве. – М., 1986.
- 34. Кочубей Ю.М. Імідж дипломата – імідж країни // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 30-33.
- 35. Кулініч М. Дипломатія як мистецтво // Зовнішні справи. – 2013. - № 6. – С. 28-29.
- 36. Кулініч М.А. Підготовка дипломатів ХХІ століття: українська модель і світова практика //Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2004. – Вип. 10. – Ч. 1. – С. 4-10.
- 37. Кулініч М.А., Руденко Г.М. Стислий український дипломатичний словник. – К., 2006.
- 38. Леонов Н.С. Информационно-аналитическая работа в загранучреждениях. – М., 2000.
- 39. Лойко Л.В., Михалькевич Г.Н. Прием зарубежной делегации. Организационно-протокольное обеспечение: Практическое пособие. – Минск, 2001.
- 40. Лукашук И. И. Дипломатическая защита // Право и политика. – 2000. - № 8. – С. 99-117.
- 41. Лукашук И.И. Дипломатические переговоры и принимаемые на них решения. – М., 2004.
- 42. Матвеев В.М. Британская дипломатическая служба. – М., 1990.
- 43. Муратов Э.Н. Дипломатические документы и дипломатическая переписка на английском языке: Учеб. пособие для вузов. – М., 2001.

44. Науменко Г.О. Структура дипломатичного документа // Політика і час. – 1997. - № 10. – С. 58-61.
45. Никольсон Г. Дипломатическое искусство. Четыре лекции по истории дипломатии / Пер. с англ. – М., 1962.
46. Новак І. Дотримання протокольних норм використання державної символіки України // Людина і політика. – 2003. - № 3. – С. 115-118.
47. Новак І.В. Етикет державного прапора // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 44-49.
48. Опанасюк О.І. Напрями трансформації форм і методів сучасної дипломатії під впливом процесів глобалізації // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2012. – Вип. 18. – С. 158-167.
49. Панов А.Н. Японская дипломатическая служба. – М., 1988.
50. Пахомов Е.Ю. Дипломатия и дипломатическая служба США: Учеб. пособие. – М., 2000.
51. Пахомов Е.Ю., Гасанов С.Г. Современная английская дипломатия и дипломатическая служба. – М., 2000.
52. Попов В.И. Современная дипломатия: теория и практика: дипломатия – наука. – М., 2010.
53. Практическая психология для дипломатов: Учебник / ред. Р. Додельцев. – М., 2011.
54. Пухкал О.Г. Політико-правові засади сучасної української дипломатії // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2002. – Вип. 6. – С. 4-10.
55. Резніченко В.І., Михно І.Л. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. – К., 2003.
56. Репецький В. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – К., 2006.
57. Руденко Г.М. Представництва іноземних держав в Україні: статус, протокол, обслуговування, законодавчі акти. – К., 2004.
58. Рыбаков Ю.М. Дипломатия: Учеб. пособие. 2-е изд. – М., 2010.
59. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет: Підручник. – К., 2010.
60. Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: Навч. посібник. – 2-е вид., перер. і доп. – К., 2008.
61. Сакун О.Ф. Дипломатическое ремесло. – М., 2008.
62. Самойленко В.В. Дипломатическая служба: Учеб. пособие. – М., 2011.
63. Сандровский К.К. Специальные дипломатические миссии. – К., 1977.
64. Сатоу Э. Руководство по дипломатической практике / Пер. с англ. – М., 1961.
65. Селянинов О.П. Дипломатические беседы. Организация и проведение. – 3-е изд. – М., 2002.
66. Селянинов О.П. Дипломатические отношения государств: принципы, формы и методы: Учеб. пособие. – М., 2004.

67. Селянинов О.П. Дипломатические представительства. – М., 1986.
68. Семенов Б.М. Особенности информационно-аналитической работы государственных структур в области внешней политики. – М., 2003.
69. Семенов В.Л. Практика дипломатического протокола и этикета. – М., 2002.
70. Серре Ж. Дипломатический протокол / Пер. с франц. – 2-е изд. – М., 1963.
71. Симпсон С. Учебные программы и курсы по дипломатической практике / Пер. с англ. – М., 1989.
72. Тимошенко Н.Л. Жінка в офіційному житті: питання протоколу // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 252-256.
73. Українська дипломатична енциклопедія: У двох томах. – К., 2004
74. Фельтхэм Р.Д. Настольная книга дипломата / Пер. с англ. – 4-е изд. – Минск, 2004.
75. Фишер Р., Юри У. Путь к согласию, или переговоры без поражений / Пер. с англ. – М., 1991.
76. Циватий В., Аношина Н.-Т. Дипломатична служба і дипломати Великої Британії: історичні традиції, сучасна інституціональна модель (досвід для України) // Україна дипломатична: Науковий щорічник. – К., 2011. – Вип. XII. – С. 492-504.
77. Циватий В. Дипломатія: майстерність слова, мистецтво дій, мовленнєва комунікація // Зовнішні справи. – 2013. - № 6. – С. 30-33.
78. Шинкаренко Т.І., Гуменюк А.Г., Ковтун О.Ю. Мова дипломатичних документів: Навчальний посібник. – К., 2009.
79. Шинкаренко Т.І. Дипломатичний протокол та етикет. – 2-ге вид., доп. – К., 2009.
80. Шульга О. Зовнішня політика незалежної України. Підсумки двадцятирічного розвитку // Україна дипломатична: Науковий щорічник. – К., 2011. – Вип. XII. – С. 49-173.
81. Щетинин В.Д. Экономическая дипломатия: Учеб. пособие. – М., 2001.
82. Экономическая дипломатия в условиях глобализации: Учеб пособие / Под общ. ред. Л.М. Капицы. – М., 2010.
83. Axtell R.E. The Do's and Taboos of Hosting International Visitors. – N.Y., 1990.
84. Barker C.J. The Protection of Diplomatic Personnel. – Aldershot, U.K., 2006.
85. Berridge G.R. Diplomacy: Theory and Practice. – Third Edition. – N.Y., 2005.
86. Berridge G.R., James A. A Dictionary of Diplomacy. – Second Edition. – N.Y., 2004.
87. Berridge G.R. The Resident Ambassador: A Death Postponed. – Leicester, U.K., 1994.

88. Dale W.N. *Living Diplomatically: A Life in the U.S. Foreign Service.* – Lanham, MD, 2008.
89. Denza E. *Diplomatic Law: Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations.* – N.Y., 2008.
90. *Diplomatic Missions. The Ambassador in Canadian Foreign Policy* / Ed. by Robert Wolfe. – Kingston, 1998.
91. Dresser N. *Multicultural Manners. Essential Rules of Etiquette for the 21st Century.* – N.Y., 2006.
92. *Foreign Ministries in the European Union: Integrating Diplomats* / Ed. by Brian Hocking and David Spence. – N.Y., 2003.
93. *Foreign Ministries: Managing Diplomatic Networks and Optimizing Value* / Ed. by Kishan S. Rana and Jovan Kurbalija. – Geneva, 2007.
94. Freeman C.W. *The Diplomat's Dictionary.* – Wash., D.C., 1997.
95. Hamilton K., Langhorne R. *The Practice of Diplomacy: Its Evolution, Theory and Administration.* – London, 2000.
96. Harr J.E. *The Professional Diplomat.* – N.Y., 1969.
97. 96. *Inside a U.S. Embassy. How the Foreign Service Works for America* / Ed. by Shawn Dorman. – Wash., D.C., 2005.
98. Kennedy S.C., Morgan W.D. *American Diplomats: The Foreign Service at Work.* – Lincoln, NE, 2004.
99. Kleiner J. *Diplomatic Practice: Between Tradition and Innovation.* – Singapore, 2009.
100. Kopp H. W., Gillespie C.A. *Career Diplomacy: Life and Work in the U.S. Foreign Service.* – Wash., D.C., 2008.
101. McCaffree M.J., Innis P., Sand R.M. *Protocol: the Complete Handbook of Diplomatic, Official and Social Usage.* – Dallas, Texas, 2002.
102. Morrison T., Conaway W.A. *Kiss, Bow or Shake Hands. The Bestselling Guide to Doing Business in More than 60 Countries.* – Avon, NA, 2006.
103. Obisakin L. O. *Protocol for Life: Guidelines on Diplomatic, Official and Social Manners.* – Ibadan, Nigeria, 2007.
104. 1*The Psychology of Diplomacy* / Ed. by H.J. Langholtz and C.E. Stout. – N.Y., 2004.
105. Rana K.S. *The 21st Century Ambassador: Plenipotentiary to the Chief Executive.* – Geneva, 2004.
106. *Realities of Foreign Service Life. Vol. 1* / Ed. by Patricia Linderman and Melissa Brayer-Hess. – Lincoln, NE, 2002.
107. *Realities of Foreign Service Life. Vol. 2* / Ed. by Patricia Linderman, Melissa Brayer-Hess, and Marlene Monfiletto Nice. – Lincoln, NE, 2007.
108. *Satow's Diplomatic Practice. Sixth Edition* / Ed. by Sir Ivor Roberts. – N.Y., 2011.

1. Білоусов М.М. Дипломатичне представництво України у Великій Британії: перші кроки (1992- 1994) // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 32-46.
2. Бланке У. Заграничная служба США / Пер с англ. – М., 1974.
3. Бовин А.Е. Записки ненастоящего посла: Из дневника. – М., 2004.
4. Богучарский Е.М. Мусульманский этикет: Учеб. пособие. – М., 2011.
5. Бруз В.С. Українська дипломатія в ООН // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 100-103.
6. Вирен Г. Дипломатия: информация или пропаганда?: особенности формирования современного мирового информационного пространства // Дипломатическая служба. – 2012. - № 2. – С. 11-19.
7. Дайнеко В.В., Грищенко М.В. Англійська мова в міжнародних договорах. – К., 2011.
8. Денисенко А., Туркевич В. Людина планети. Штрихи до портрета Геннадія Удовенка. – К., 2011.
9. Дерябин Ю.С. Легко ли быть послом? Записки о жизни и карьере дипломата. – М., 2010.
10. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986). – М., 1996.
11. Дубинин Ю.В. Дипломатический марафон. Записки участника российско-украинских переговоров в 1992-1999 гг. – М., 2005.
12. Єременко О.К., Матвієнко В.М. ООН в документах. – К., 2009.
13. Зленко А. Українська дипломатія та політика: вчора, сьогодні, завтра // Зовнішні справи. – 2013. - № 8. – С. 8-9.
14. Кашлев Ю.Б. Многоликая дипломатия: исповедь посла. – М., 2007.
15. Козырев Н.И. Характер и специфика работы начинающего дипломата. – М., 2011.
16. Корнієнко Б.І. Спогади посла (перші кроки української дипломатії). – К., 2005.
17. Лавров С.В. Между прошлым и будущим. Российская дипломатия в меняющемся мире. – М., 2011.
18. Майский И. Воспоминания советского дипломата. – М., 1987.
19. Матвієнко В.М., Головченко В.І. Дипломатична історія України (1923 – 1993 роки). – К.: Навч. посібник. – К., 2012.
20. Матвієнко В., Головченко В. Історія української дипломатії ХХ століття у постатях. – К., 2001.
21. Мелихов И.А. Личность в дипломатии. На исторических параллелях: Монография. – М., 2011.
22. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. В.А. Смолія. – К., 2001.
23. Никифоров С.Д., Борунков А.Ф. Дипломатический протокол в СССР: принципы, нормы, практика. – М., 1985
24. Руденко Г.М. Україна дипломатична. – К., 1999.

25. Рудюк С.М. Український військовий аташат в минулому і сьогодні // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 1999. – Вип. 2. – С.132-134.
26. Сардачук П.Д., Кулик О.П. Елементи дипломатичного протоколу і дипломатичної практики в історії України. – Львів, 2000.
27. Слипченко А.С. От имени страны. Заметки о дипломатии и дипломатах. – К., 2009.
28. Слипченко А.С. Служба царская и комиссарская. Заметки о дипломатии и дипломатах (2). – К., 2009.
29. Слипченко А.С. И был им всякий почет... Заметки о дипломатии и дипломатах (3). – К., 2011.
30. Слипченко А.С. Это было недавно...: В двух томах. – К., 2013.
31. Табачник Д.В. Історія української дипломатії в особах: Навч. посібник. – К., 2004.
32. Табачник Д.В. Україна на шляху в світ. Керівники зовнішньополітичних відомств України в 1917-1996 рр. – К., 1996.
33. фон Мозен Ф.К. Женщина – посол и супруга посла: их права / Пер. с франц. – М., 2006.
34. Чилачава Р. Приближение к Латвии: откровения Посла. – Рига:, 2011.
35. Anderson M.S. The Rise of Modern Diplomacy. – London, 1993.
36. Axtell R.E. Do's and Taboos Around the World. – N.Y., 1993.
37. Baldi S., Baldocci P. Through the Diplomatic Looking Glass. – Geneva, 2007.
38. Bosrock M.M. Asian Business Customs & Manners: A Country-by-Country Guide. – Minnetenka, MN, 2007.
39. Bosrock M.M. European Business Customs & Manners: A Country-by-Country Guide to European Customs and Manners. – Minnetenka, MN, 2006.
40. Chaney L., Martin J.S. Global Business Etiquette: A Guide to International Communication and Customs. – N.Y., 2008.
41. Foster D. Global Etiquette Guide to Africa and the Middle East. – N.Y., 2002.
42. Freeman C.W. Arts of Power. Statecraft and Diplomacy. – Wash, D.C., 2000.
43. Intercultural Communication and Diplomacy / Ed. by Hannah Slavic. – Geneva, 2004.
44. Kissinger H. Diplomacy. – N.Y., 1994.
45. Language and Diplomacy / Ed. by Jovan Kurbalija and Hannah Slavic. - Malta, 2001.
46. Murray C. Dirty Diplomacy. – N.Y., 2007.
47. Nicholson H. The Evolution of Diplomacy. – N.Y., 1962.
48. Olofson G. When in Rome or Rio or Riyadh...: Cultural Qs & As for Successful Business Behavior Around the World. – Yarmouth, Maine, 2004.
49. Shepard W.S. Diplomatic Tales: Your Invitation to the Embassy. – Lincoln, NE., 2006.

50. Simpson H. Bush Hat, Black Tie: Adventures of a Foreign Service Officer. – Wash., D.C., 1998.
51. The Work of Diplomacy: Conversation with Philip Habib by Harry Kresler. May 1982 – <http://globetrotter.berkeley.edu/conversations/Habib>

7. Навчально-методична карта дисципліни

Для студентів спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., модульний
контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи комунікації (95 балів)					
Лекції (теми, бали)	<i>T 1 (1бал)</i>	<i>T 3 (1бал)</i>	<i>T 4 (1 бал)</i>	<i>T4 (1бал)</i>	<i>T5 (1бал)</i>	
Семінарські заняття (теми, бали)		<i>T 2, C 1 1+10 балів</i>	<i>T 3, C 2 1+10 балів</i>	<i>T 4, C 3 1+10 балів</i>	<i>T 4, C 4 1+10 балів</i>	<i>T 5, C 5 1+10 балів</i>
СР (бали)	<i>10 балів</i>					
Модульна КР						<i>МК- 25 балів</i>
Тиждень	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 2. Практичні аспекти комунікації (203 бали)					
Лекції (теми, бали)	<i>T 7, T 8 (2бали)</i>	<i>T 8 (1бал)</i>	<i>T 9 (1бал)</i>		<i>T 9 (1бал)</i>	<i>T 10 (1бал)</i>
Семінарські заняття (теми, бали)		<i>T 7, C 6 1+10 балів</i>	<i>T 8, C 7 1+10 балів</i>	<i>T 8, C 8 1+10 балів</i>	<i>T 9, C 9 1+10 балів</i>	<i>T 9, C 10 1+10 балів</i>
Модульна КР				<i>МК- 25 балів</i>		
Тиждень	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	
Лекції (теми, бали)	<i>T 10 (1бал)</i>	<i>T 11 (1бал)</i>	<i>T 11 (1бал)</i>			
Семінарські заняття (теми, бали)	<i>T 10, C 11 1+10 балів</i>	<i>T 10, C 12 1+10 балів</i>		<i>T 11, C 13-14 2+20 балів</i>		
СР (бали)	<i>40 балів</i>					
Модульна КР			<i>МК- 25 балів</i>		<i>МК- 25 балів</i>	
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>					